

AMIGOS DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire
en Aruba per drie maanden fl. 2,— met
vooruitbetaling.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels
fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD

OP CURAÇAO,

PLEIN VAN PIETERMAAL, N° 120.

De Agentuur

ten huize van de Heeren

JAN ELLIS, Curaçao, — Otrabanda.

JUAN CAPRILES, Aruba, — Playa.

JOSÉ A. ROSA HERRERA, Bonaire, — Playa.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres
luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan for Curaçao, Bonaire i Aru-
ba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un anuncio di 1 te 7 regel, fl. 0,50, cada
regel mas fl. 0,07½.

SCHEEPSTIJDINGEN.

aankomst alhier:

17 Oct. Paket Sch. van St. Thomas.
18 „ Maracaibo „ Maracaibo.
23 „ Valencia „ New-York.
26 „ Maracaibo „ Maracaibo.

CALENDARIO.

October.

12. DOMINGO, N. S. del Pilar.
13. LUNA, S. Eduardo Rei.
14. MARTES, S. Calisto papa i m.
15. RAZON, S. Teresa de Hesus v.
16. HUEBES, S. Adelaida v.
17. HERNES, B. Margarita M. de Alacogue v.
18. SABRA, S. Lucas evang.

STAND DER MAAN.

N. M. 18 Oct., 7 ure 55 m. P. M.

Opkomst der Zon:

12 Oct. 6 ure 6 m.

Ondergang der Zon:

12 Oct. 5 ure. 54 m.

SCHEEPSTIJDINGEN.

vertrek van hier:

12 Oct. Prins Maurits naar Amsterd.
20 „ Caracas „ New-York.
21 „ Maracaibo „ Maracaibo.
28 „ „ „ „

DR. WINDTHORST TE AMBERG.

Op de verleden maand te Amberg, in Beieren, gehouden „31e Algemeene Vergadering van Duitsche Katholieken“, welke, behalve door de bisschoppen van Salzburg, Regensburg en Eichstadt en een talrijke geestelijkheid, door circa 1400 leken van allen rang en stand werd bijgewoond, was ook de Centrumsfractie sterk vertegenwoordigd. Haar Voorzitter, de vrijheer Von und zu Franckenstein, nam daarbij en als zodanig en als Beier natuurlijk een eereplaats in, hoewel het presidium der openbare zittingen aan den centrumsman vrijheer Von Huene werd opgedragen. Dr. Windthorst echter, de meester van het woord, was ook hier weder bij uitnemendheid de held van het Congres en de lieveling van het publiek. Behalve zijn eigenlijke groote redevoering van 4 September, voerde hij nog verscheiden malen in gezellige bijeenkomsten, zoowel als in commissoriale zittingen, het woord. Reeds bij zijn verschijnen op de gezellige soiree van den eersten dag brak zulk een storm van applaus los, dat hij dadelijk een woordje spreken moest; en dat woordje was prettig en pittig als altijd.

Geachte vrienden, zeide hij, de wijze waarop gij mij ontvangt, zegt mij zoo klaar en duidelijk dat ik onder „vrienden“ ben [Gelach]. dat ik waarlijk geen beter woord ken om u toe te spreken, al moge het mijnerzijds wat aannatigend zijn [Gelach]. Ik zeg dus: geachte vrienden! — De weg naar Amberg was waarlijk niet kort, en voor een man op mijn jaren is het ook geen kleinigheid, om des nachts te twee uren op te staan en naar het spoorwegstation te gaan, ten einde hier te komen. Maar ik heb er volstrekt geen spijt van, en ik verheug er mij zelfs over, dat juist Amberg, zoo schoon midden in het hart van Beieren gelegen, ditmaal was uitverkoren, ten einde ook eens den Katholieken van het Zuid-Oosten de reis te vergemakkelijken. Het brave Beiersche volk, 't welk zich in de geschiedenis steeds zoo roemrijk heeft onderscheiden, verdient dat ten volle [Levendige toejuiching]. Het heeft bij de groote wereldgebeurtenissen trouw zijn plicht gedaan, en ook thans, mijne heeren, is de groote wereldstrijd over de vrijheid der Kerk nog lang niet uitgestreden. In Duitschland begonnen, verbreidt hij zich over de gansche wereld; maar Duitschland staat in het eerste gelid, en op den dag dat Duitschland de vrijheid der Kerk zal heroverd

hebben, zal zij heroverd zijn voor de geheele wereld [Stormachtig applaus]. Ja, M. H., dat is een gewichtig punt, en daarop mogen wij fier zijn. Naast dien strijd om de vrijheid der Kerk ontwikkelt zich echter een andere, die nog langer zal duren. Ik bedoel de sociale worsteling; want juist door deze zal de kerkelijke strijd een einde nemen. Zij die thans nog wanen het staatsgezag door de onderwerping der Kerk te kunnen versterken, zullen onzacht worden opgeschrikt en alsdan jammerend de hulp der Kerk komen inroepen [„Bravo!“]. Wij voor ons, willen nochtans geenszins den sozialen strijd verscherpen; wij zullen integendeel trouw blijven aan het wettig gezag, dat door God over ons gesteld is; maar toch moeten wij met alle vrijmoedigheid den Staat op zijn misslagen wijzen [„Bravo!“]. De warme hulde, waarmee gij mij en mijn vrienden van het Centrum ontvangt, zegt ons voldoende, dat wij, naar uw meening, daarginds op het parlementaire slagveld onzen plicht gedaan hebben, [Levendige instemming]. En dat ik reeds zoo'n tal van jaren heb meegewoond, wekt uw sympathie. Ik ben blijde, dat de veelvuldige redevoeringen, die ik, heelaas, heb moeten houden, u nog niet verveeld hebben [Gelach]; dat geeft mij moed om er nog meer te houden [Storm van applaus]. Op de zachte parketvloeren van het parlementaire leven kan men er soms ongemerkt toe komen, wat zacht te spreken; maar hier bij den kernigen stam der Beieren zal ik mij sterken, om in het vervolg nog wat duidelijker te spreken [Applaus en Gelach].

Zullen wij echter onzen strijd goed ten einde brengen, dan is het noodig dat wij met alle energie zorgen, de Centrumsfractie naar den nieuwen Rijksdag minstens in gelijke getalsterkte als vroeger weder af te vaardigen, en dat zal afhangen van de verkiezingen. De juiste dag daarvoor is nog niet bepaald; wellicht valt hij op het einde van October, maar het kan ook eerder zijn: men kan ons verrassen, daarom bid ik u: houdt het kruis droog! [Daverende toejuiching]. In elk kiesdistrict moet een commissie gevormd worden, om vergaderingen te beleggen en kandidaten te... examineeren [Gelach]. Ja zeker, ik zelf ben ook voor zoo'n examen opgeroepen, om mij over een en ander te verantwoorden; nog in den loop van deze maand moet ik in mijn kiesdistrict rekening en verantwoordiging doen, en ik weet nog niet hoe het examen zal uitvallen [Gelach]. Wanneer gij nu in uw districten aan het examineeren

gaat, denkt er dan vooral om, den kandidaten te zeggen: „Zoo gij gekozen wordt, moet ge ook altijd bij de zittingen present zijn“ [Gelach en levendige instemming]. Ja, dat is een voornaam ding; met een leger, dat thuis blijft, kan men op het slagveld niets uitvoeren! Er bestaan natuurlijk gewichtige verontschuldigheden, om nu en dan eens afwezig te zijn, maar in den regel behoort men op post te wezen. Voorts moet ge er op bedacht zijn, dat elk lokaal comité zich nauw aansluit bij en zich versta met een comité-generaal, 't welk alle kiesdistricten overziet. Zoo'n comité-generaal had in Beieren al lang moeten bestaan. En in plaats daarvan zijn er zelfs districten, waar nog hoegenaamd niets is uitgevoerd. Dat moet anders worden. Ziet maar eens, hoe de nationaal-liberalen tegenwoordig overal rondlopen om hun kandidaten aan te praken. Zij willen een promissien sluiten ten koste van het Centrum, en daarom moeten wij hen onbarmhartig bestrijden. Onder geen enkele omstandigheid mogen wij onze stem geven aan een nationaal-liberaal!

't Is mij aangenaam, dat ik in dezen gezelligen kring dienaangenaamde wat meer mag zeggen dan in de gesloten of openbare zittingen van den Katholiekendag passend zou wezen; want hier komt alles te pas [Gelach], en daarom neem ik de gelegenheid waar, om u alles te zeggen wat mij op het hart ligt.

Van de aanslaande verkiezingen voor den nieuwen Rijksdag hangt grootendeels de verdere ontwikkeling van Duitschland af; want er staan thans allergeewichtigste quaestien op het spel. Ook geldt het vooral, der Regeering duidelijk te toonen, dat zij zonder de katholieke afgevaardigden niets kan uitvoeren, en dat zij dus met deze niet mag spelen, maar op hun billijke eischen, met betrekking tot de rechten en vrijheden der Kerk in Pruisen, Beieren, en vooral ook in Baden, rekening dient te houden.

M. H., 't is onbegrijpelijk, dat een land met zulk een sterke percentsverhouding van Katholieken, als Baden is, betrekkelijk zoo weinig afgevaardigden voor het Centrum kiest. Wanneer men in Zuid-Duitschland beter oppast en meer energie ontwikkelt, dan kunnen daar nog minstens 5 à 6 zetels voor het Centrum veroverd worden [Teekenen van instemming]. Doen wij bij de verkiezingen overal onzen plicht en weren wij de nationaal-liberalen, die ons gaarne weder onder den voet zouden trappen, dan zal de definitieve zegepraal niet meer verre zijn [Le-

vendige toejuiching]. Ik heb altijd gemeend, dat ik het einde van den strijd niet meer zou beleven; maar als deze verkiezingen goed uitvallen, dan beleef ik het heel zeker nog. Wat mij betreft, weet daar zeker van, mijn laatste ademtocht behoort nog aan dezen strijd [Stormachtig applaus]. En als ik in mijn laatste uur de zekerheid mag hebben, dat de vrijheid der Kerk heroverd is, dan wil ik gaarne zeggen: Heer, laat nu uw dienaar gaan in vrede!... En met die vrijheid der Kerk zullen we tevens de burgerlijke vrijheid herwonnen hebben; want beiden zijn nauw verenigd. Welnu, de Beieren, die steeds zoo wakker gestreden hebben voor hun rechten en vrijheden, zullen ook thans niet aarzelen; vooral niet, wanneer zij weten dat de overwinning grootendeels van hen afhangt. Daarom, M. H., drink ik op het welzijn van Beieren [Langdurige daverende toejuiching].

Professor Daller van Freising dankt den leider van het Centrum in warme bewoordingen, niet enkel voor deze welmeenende werken, maar ook vooral voor den ijver, waarmee Zijne Excellentie steeds voor de rechten van Beieren in de breedte is gesprongen. Hij belooft uitnaden der aanwezigen, die daarmede door acclamatie hun instemming betuigen, dat Beieren de wenken van den ondervindingrijksten en scherpsinnigsten politicus van Duitschland volgaarne zal ter harte nemen, te meer wijl zijn fractie staat onder het presidium van den hoogstverdienstelijken Beierschen vrijheer Von Franckenstein. Hij sluit met een Hoch! op het Centrum.

Dat was genoeg om de Kleine Excellentie alweder gaande te maken: — Mijne Heeren, zeide hij, het Centrum verdient inderdaad wel dat het „leve“, want het is een keurbende, een elite-korps. Maar vergeet niet, dat ook de vrouwen een groote rol spelen [Gelach]. Ja, M. H., evenals weleer dikwijls de vluchtendemannen door de vrouwen weder in het strijdgewoel gedreven werden, zoo moeten ook thans nog de vrouwen zorgen, dat de mannen steeds en onverflauid hun plicht doen. Juist de vrouwen zijn daarom de beste verkiezings-agitators [Gelach]. Geen Duitsche vrouw mag dulden, dat haar man van de stembus wegblijft. Hij moet er heen, en zij mag zelve het stembriefje voor hem invullen; want de vrouwen schrijven in den regel veel duidelijker dan de mannen [Algemeen gelach]. Vóór alles moeten de katholieke vrouwen zorgen, dat er geen nationaal-liberalen gekozen worden; tegen hen moeten wij vech-

ten op leven en dood (*Applaus*).—Intusschen, ik dank u voor de hulde aan het Centrum, en in het bijzonder dank ik den vorigen spreker voor de erkenning der verdiensten van mijn vriend Franckenstein. Ja, het was vooreerst een toeval, dat het Centrum een Beier tot voorzitter koos, en ik verzeker u, wij hebben er nooit spijt van gehad (*Bravo! Bravo!*). Baron Franckenstein bestuurt alle fractie-aangelegenheden met een tact en een bekwaamheid, welke ons tot groote dankbaarheid verplicht. En zeker zal ik geen Beier kwetsen, als ik u oproep om met mij te drinken op het heil van den vrijbeër Von und zu Franckenstein (*algemeene instemming*).

Was in herinnering aan deze beide speeches van dr. Windthorst, dat Woensdag—toen de Congregabelen (vergezel van de bevolking der stad en der omstreken, ten getale van ontsreeks 12,000) in processie naar den Mariaberg getogen waren en daar vervolgens nog eenigen tijd genoechlijk bijeen bleven—de eerw. heer Schlicht van Steinach, onder algemeen gelach, een toost instelde op degene, aan wie de vergadering het groote voorrecht van Windthorst's aanwezigheid eigenlijk verschuldigd was, op haar die over den onverwinnelijken generaal het commando voert, namelijk op diens waardige echtgenote, die hem des nachts te twee uren uit de voeten had gejaagd om hem intijds te Amberg te laten aankomen!

Indertijd, zei Windthorst, mijn vrouw voert een streng commando, maar toch altoos zacht op zulk terrein, waar zij zich zeker gevoelt: daarbuiten niet (*Gelach*). Ik zal haar aanstonds uw hulde telegraphisch overbrengen (*Bravo!*). Ware te overvlechten, dat alle mannen aan hun vrouwen zoo gehoorzaam waren als ik: vooral op den dag der verkiezingen. Van alle aanwezige mannen verlang ik dus, ten teken van hun gehoorzaamheid, een „Hoch!“ op de vrouwen (*Algemeen gejuich*).

Verder sprak Windthorst over de groote betekenis der zoeven gehouden processie, waarbij allen met den Rozenkrans in de hand openlijk belijden van hun geloof hadden afgelegd, om volgens de wenschen des H. Vaders de voorspraak der Allerheiligste Maagd voor de vrijheid der Kerk en het heil van Duitschland in te roepen. Deze openbare belijden des geloofs noemde hij de grootste en meest grootsche daad van het gansche Congres.

Pakiko S. S. Leo XIII ta condena Masoneria?

Denter di lector amiguanan di *Amigoe di Curacao* tien hopi hende drecchi di sinti, koe ta Mason. E hendenan-aki a leza *Enciclica* riba *Masoneria* koe calma. Ora nan a tende condenamentoe di Papa, nan a drenta un rabia innobel, i semper nan a keda dispuesto pa redenere. Aina nan kier a reconoce sinceramente, koe algun di nan roemantan, koe gustoso ta jama nan mees *organo* di *Opinion Masónica* publica, koe nan bringamentoe sin sinti contra *Enciclica*, a haci mas maloe koe bon na asunto di e Orden: koe nan refutacion na fin di cuenta a sali manera koe forza di un defenza di e sentencia. També tabata declará, koe e roemantan-aki lo a obra mas prudente, si nan a refuta en principio e punto principalan di e acusacion: pasobra un lucha asina di pechoe contra pechoe lo tabata nobel i baronil, i lo mester a dura poco: n'e mees tem, hopi cos desagradabel lo tabata kitar foi camina. Toch p'e homber cabajeronan di Logi, koe ta nombrar, e condenamentoe di Papa riba e Orden ta keda un cos incomprensibel i inesplicable. Si Papa a tira un sentencia di condenacion riba e masonnan, koe den eucha infernalan di *Carbonaria*, ta con-pira contra Dios i sociedad; si den su solemne condenamentoe el a pone solamente e kimador i matadornan di Paris, e hendenan di *Commune* i nansorto, auto si, lo nan por a tien paz coené i auto nan tambe koe muchoe gustoe lo kier a firma un tal sentencia. Maar Papa a haci mas: el a condena henter *Orde di Masoneria*, i esai no por pasa: esai t'e parti incomprensibel, inesplicable di Papa su accion!

Awor hende sabi: tien tambe algun refutador nan. Koe tabata a manera di usa palabra suave i toch pa declara koe hasta torza nan desaprobacion. Koe nan licenci auto, i sigur tambe pa plerier di hopi di nos lector, maar principalmante pa defenza di Papa su condenamentoe general di *Masoneria*, for *Enciclica* mees lo nos drenta un dia razon principalan, i lo nos splikele un poco: pakiko henter *Masoneria*, por ta condenar.

Masoneria ta un sociedad secreta. Koe su mientenan ta compromete nan mees cu un *huramentoe* secreta, pa cumpli nan lo k'e nan gijanan manda, *ba* a pena di castigo p'ar, si nan jega di desobediencia.

Auto *Masoneria* na promé lugar ta un sociedad, koe superior i miembro, parir na hopi gradoe, koe i di primé te pa di timo tien un coleccion di mas intimos cos otro.

Figura di su caracter koe ta maza mas, ta secreta. E fin k'e ta bringa p'e ta secreta: e miedonan p'e jega na su fin secreta ta secreta: e gijanan a maza koe i drenta nan di sociedad maza ta secreta (hasta p'e gradoe mas a maza i toer nan gite).

Mas maza: promé un candidato, drenta, e meste primé i tura a maza nan su primintmentoe di tene secreta, toer e gijanan a maza. Cada gradoe di masoneria tien su secreta i su huramentoe di tene nan secreta.

Lo nos pone aki un forma di huramentoe, koe un candidato ta usa pa promé di tres gradoe nan koe nan ta jama: Gradoe nan di San Juan (*Sacerdot*).

„Mi ta primé i tura a maza nan di „Gran Arquitecto di Universo, koe tura „lo mi no descubri i koe lo mi tene secreta eternamente toer e secreta sigil, „documentoe di man, palabra, drenta i „compromete di roemnan masonnan.

„Mi ta primé i mi ta compromete „mi di tura tradidat, si scoti, si lar „ga dras riba piedra o metal, koe pon „si e cos sigil a maza di toer kiso lo ta „confiar na mi awor, mi lo nan echa mi tradidat padanti.

„Mi ta maza mi p'esai bato di castigo „(koe lo mi somete mi na nan i mi „tata e cu mi palabra) di larga nan kima „mi lip e cu un heroe g'roci, kap mi maza „nan, nan a mi luga, e cu mi bek i en „sin... Asina oerdad koe Dios „judi mi i su Santos Evangelii.

„Amen.“ Aina den di esaki tien di obserba, koe cada Mason ta obligat, di huramentoe di sigi e huramentoe estatuto (regiment) di e Logi k'e ta pertenecé n'e, i toer regl i statutan di e Orden.

W'e: „primint i compromete su mees bato di huramentoe di obedecé eiegamente na superior desocoe i di haci na un singul di nan, toer lo k'e nan manda, kiko koe lo por ta, esai ta.

IRRACIONAL I INMORAL

Cada homber di sintir sigur meste warda nan di doena un primintmentoe, ora e no sabi si, kiko e ta primint, ta bon i moral, i ora e no ta sigur, si despues t'e por cumpli su primintmentoe.

Com auto un candidato mason lo por haci su primintmentoe di mason, di un manera razonal? E no sabi kiko e ta primint: pasobra p'e Masoneria ta un secreta. Wel el a tende di un of otro amigoe, koe a raad e di bira mason, koe den Loge nan ta traha pa noblece hende „meime di combersacion social i amistosoz plezier inocente“ koe ai hende ta percura pa bira „berdadera jioe di Dios“, i di practica caridad—maar algun otro stern a pronuncia un otro hucio riba masoneria. E gradoe „mas abnanan por ta asina inocente i religioso mazona nan a sigura, maar naturalmente e gradoe „di mas „abao nan“ ta hiba na esnan un poco mas haltoe“ i na esnan di mas haltoe“ i kende no sabi, koe den di esanan toer cos maloe i danjoso contra Religion i Sociedad ta worde haci! Ta berde, ta un sospecha pisá, ta un acusacion grandi i terribel koe ta primi riba e „Orden“! Inocencia di e gradoe „mas abnanan“ meeste sirbi manera di un sluier [velo] pa e p'car grandinan, koe ta socede den di e gradoe „mashaltoe nan“? Na un palabra: secreta mees di e cos-ai of e no siguridat koe alomenos e candidato ta aden, meste tencie, p'e no obliga su mees cu un primintmentoe pa un cos k'e no conoce.

Ademas, kiko lo nan singel despues, kiko lo nan mande?—Ciegoe i sin tené nada atras, ora e ta drenta e meste primint di sigi e statutan di e Loge k'e ta bai bira miembro di dié. Kiko e statutan ta manda? Lo nan mande algoe, koe

como espoer, i tata, como burger, como Israeliet, como Protestant of como Katholiek, pa honor i conserci t'e meste nunga di haci?—E meste primint tambe di sigi Constitucion di Orden. Maar kende ta singel e constitucion-ai? Ta cui?—Ni toer regl di dié, nan no ta hiba mira den e gradoe mas abnanan!

Nos ta puntra auto: No ta maza i maza di scriba asina sin redencion riba altar di *Masoneria* nos libertad nobel i baronil? No ta maza imprudente, koe nan toer jomknan i tata di familia, homber di sintir, bato impromete nan nobelidat di homber na superior *Desocoe* nan, koe nan pone nan tempoe i nan placa, nan tura i nan bida na disposicion como un medio koe no ta proba k'e ta permit, pasobra su na i obgeto ta keda maza desocoe i suspicito?

(E ta sigi.)

DE CHOLERA IN ITALIE.

Den ontzettenden toestand, waarin Italië reeds de eerste 10 dagen verkeerde, nadat de cholera in dat heerlijk land begonnen was hare vreesingen aan te richten, beschrijft ons de Romeinsche Correspondent van „de Tijd“ in een correspondentie d. d. Rome 6 Sept. met de volgende woorden:

De Cholera is op dit oogenblik de eenige kwestie van den dag. De verspreiding der vreeselijke ziekte brengt alle politieke en andere zorgen tot zwijgen. Van de 69 provincien zijn thans 16 besmet. Twee groote naderpunten van bevolking en belangrijke havens zijn door de epidemie aangetast, *Spezzia* en *Napels*.

Te *Spezzia* maakt de ziekte tairlijk slaan offer: men telt er gemiddeld 16 stervensgevallen daags. Dit is veel, wanneer men in aanmerking neemt, dat van de 25,000 inwoners meer dan 1,000 de vlucht genomen hebben. Gisteren is de Synodus der stal bezwiken: als een slachtoffer van zijne plichtsbetrachting.

Te *Napels* woedt de Epidemie sinds Zondag en tast dagelijks ongeveer 100 personen aan, van welke nagemoeg de helft bezwijkt. (Bijkens de ook in ons blad meegedeelde telegrammen, was, de allerlaatste dagen, dit cijfer nog aanzienlijk hooger. *Red.*) Het zijnde armste buurten, die het meest te lijden hebben, *Napels*, zooals gij weet, is een van de vuilste steden, en de arme bevolking voedt er zich hoofdzakelijk met min of meer rijpe vruchten. Dit is de reden, waarom de cholera telkens als zij zich daar vertoont, een hevige ontwikkeling verkrijgt.

Rome is tot dusver vrij gebleven. De gezondheidstoestand van de stad en de provincie is uitmuntend, hoewel wij met vluchtelingen van *Spezzia* en *Napels* overstroomd worden. Er heeft zich nog geen enkel verdacht ziektegeval voorgedaan. Wij hebben dus hoop, van de besmetting bevrijd te blijven. Toen in 1873 de Cholera op vreeselijke wijze te *Napels* woedde, hebben wij hier slechts geïsoleerde gevallen gehad. Laten wij hopen, dat wij er dit jaar even goed afkomen.

De cholera heeft over ons geheele schiereiland een paniek teweeggebracht, waarvan gij U geen denkbeeld kunt vormen, en die zich ongelukkigerwijze lucht geeft door de meest betreurenswaardige handelingen. In Calabrië beletten troepen boeren, die met geweren gewapend zijn, de treinen, welke van *Napels* komen, hunnen weg te volgen. Den eersten dag van de epidemie te *Napels* is een oproer ontstaan tegen de geneesheeren, welke het volk beschuldigde van vergiftiging.—Eergisteren heeft de bevolking van *Civita-Vecchia* getracht de spoorwegrails op te breken, om de gemeenschap af te snijden met Rome. De regeeringloosheid is bij de verschillende administratiën algemeen. De steden en gemeenten stellen zich in staat van beleg door het invoeren van quarantaine-maatregelen, en door zich met afsluitings-linien te omgeven.

De Regeering heeft een circulaire aan de prefecten gezonden, om de-

zen tot hun plicht terug te roepen, maar de circulaire is zeer slecht ontvangen en heeft op verschillende plaatsen aanleiding gegeven tot ongeregeligheden: zoover gaat de schrik!

Koning Humbert heeft onlangs te *Busca* bij Turijn een bezoek gebracht aan de cholera-liders. (Later is de Vorst gelijk wij reeds meldten, ook te *Napels* de ongelukkigen komen troosten en de geteisterde bevolking moed komen instorten. (*Red. Amigoe*). Deze moedige en menschevende daad heeft een goeden indruk gemaakt.

Boven allen lof verheven is het bewonderenswaardig gedrag der geestelijkheid op de plaatsen der besmetting, inzonderheid te *Napels*. De ijver, toewijding en zelfopoffering der priesters en bisschoppen dwingen zelfs de halde af van die bladen, welke het meest vijandig zijn aan de Kerk. (Zie onze *Nieuwsberichten* uit Rome. *Red. Amigoe*). Het gedrag van den Kardinaal van *Napels* herinnert aan dat van den Heiligen *Carolus Borromeus* tijdens de pest te *Milaan*, drie eeuwen geleden. Zijne Eminentie Kardinaal *Sin. Felice* doet het schier onmogelijke om de slachtoffers te hulp te komen en brengt een gedeelte van zijn dag in de hospitalen door. Geheel *Napels* draagt hem op de handen. Reeds bij het begin der epidemie heeft de Heilige Vader zich eveneens beijverd om voor de meest geteisterde gezinnen aan Z. Emin. den Kardinaal een gift van 100,000 lres te doen toekomen. Van iemand die zijn naam wenscht verbergen te houden, heeft gisteren de Regeering 60,000 lres voor de slachtoffers ontvingen. (Latere berichten verzekeren, dat Koning Humbert reeds meer dan 30,000 lres tot leniging van de liders en tot ondersteuning der nagelaten betrekkingen van overledenen heeft ten offer gebracht. (*Red. Amigoe*).

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Gouvernements-besluiten.

„Aan het wettiglijk erkend kind van *Johannes Franciscus Krieken* *Germina Herrieta Weeber Everts*, met name *Jacob Rozeluna*, geboren op den 19n Mei 1876, brieven van wettiging te verleenen“.

—Zr. Ms. schroefstoomschip *Sommeldijk*, dat in het laatst van de maand Sept. naar *Curacao* zou vertrekken, is bestemd het stoomschip *Alkmaar* af te lossen, dat alsdan de terugreis naar *Nederland* zal aanvaarden.

—Zr. Ms. schroefstoomschip *Atjeh*, thans nog in reparatie liggende aan 's Rijks werf te *Willemsoord*, zal, naar men verneemt, in de volgende maand naar *West-Indië* stevenen, tot oefening van de equipage en tevens om het stoomschip *Alkmaar* naar het vaderland te convooiceren.

—Naar wij vernemen wordt de Nederlandsche brik *Piet Hein* binnenkort met lading uit *Nederland* in deze haven verwacht.

—Op jl. Maandag 22 en Dinsdag 23 September is in het „Theater Naar“ ten behoeve der *Armen te Curacao* een buitengewone tooneelvoorstelling gegeven door de Bemanning van Z. M. *Alkmaar* met medewerking van de Muziek van het Garnizoen. De Katholieke armen te *Curacao*, wij vernielden dit namens hen met dankbaarheid, mochten van de opbrengst dier zoo edelmoedig georganizeerde tooneelvoorstelling de som van f 158.35 ontvangen.

HET ROZENKRANS-FEEST.

In de kerk van O. L. V. van den *Rozenkrans* te *Pietermaai*, is verleden Zondag het *Rozenkrans-feest* luistervol gevierd. De H. Mis werd 's morgens ten 7 ure door Z. D. H. Monseigneur H. J. A. van Ewijk gepontificeerd; 's avonds ten 5 ure hield Mgr. B. T. J. Frederiks, Kamerheer van Zijne Heilichheid den Paus, na afloop der gezongen *Vespers*, de feestpredicatie op O. L. V. van den *Rozenkrans*, en had vervolgens de Pontificale Processie plaats. Op dien dag naderden ongeveer

300 vereerders van de H. Maagd van den Rozenkrans tot de H. Tafel des Heeren. Opgewekt door het Herderlijk woord van Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid onder de Pontificale H. Mis. en 's avonds door de feestrede van Mgr. Frederiks, woonden meer dan 2,000 personen met diepe godsvrucht de prachtige processie bij ter eere van de Moeder Gods, Konink van den H. Rozenkrans. Velen onzer Israëlitische en Protestantische broeders waren bij deze Katholieke plechtigheid tegenwoordig, en hun waardige houding verdient allen lof. Ook in de St. Anna-kerk te Otrobanda, alsmede in de kerken der Buiten-parochiën naar wij vernemen, hebben de geloovigen met grooten ijver het Rozenkrans-feest gevierd, en gaan zij gedurende de maand October nog voort, elken dag aan hun gewijd koralel-stroer de voornaamste waarheden van ons heilig Katholiek geloof te overwegen, en deze overweging godvruchtig af te wisselen met gebeden van aanbidding tot God en van vereering tot de Heilige Moeder van Gods Menschgeworden Zoon.

Niet weinig zullen onze Katholieke mede-ingezetenen van Curacao verheugd zijn, als wij hun, ten slotte den inhoud gaan mededeelen van een Encycliek, die ons met de laatste pakket geworden is, en waaruit blijken zal, hoezeer hun godsvrucht voor het Rozenkrans-gebed door onze Heiligen Vader Paus Leo XIII gewaardeerd, en de viering van de maand October als Rozenkransmaand, die zij reeds uit eigen beweging zijn begonnen, door 's Pausen voorschrift nog bekrachtigd en versterkelijker gemaakt wordt.

Den 30n Augustus heeft Z. H. de Paus bij Encycliek zich gericht tot de Katholieke wereld, om voor de maand October ook van dit jaar dezelfde gebeden voor te schrijven, die Z. H. het vorige jaar had verordend. Na het vermelden van den troost, hem geschonken door den ijver, waarmede ten vorigen jare aan zijn voorschrift was voldaan, gaat de H. Vader voort met te wijzen op de volharding in het geheel, die ons op het voorbeeld der heiligen van het Oud en Nieuw Verbond niet mag ontbreken, en somt Z. H. de redenen op, die ons evenzeer als vroeger moeten aansporen om door Maria's tussenkomst Gods hulp in dezen tijd vooral in te roepen, nu zich daarbij de nadering of reeds de verschijning kwam voegen der vreeselijke ziekte, die reeds eenige gedeelten van Frankrijk en Italië teisterde. De H. Vader verleent aan degenen, die de Godvruchtige oefeningen der October-maand zullen bijwonen, dezelfde gunsten, die het vorige jaar zijn verleend en op dezelfde voorwaarden.

NEDERLAND.

Vereenigde Zitting der beide Kamers

op Zaterdag 13 Sept. 1884.

tot Sluiting van de gewone Vergadering der Staten-Generaal.

De heer VAN EYSINGA, Voorzitter der Eerste Kamer, bekleedt den voorzittersstoel. De VOORZITTER laat door den griffier der Eerste Kamer voorlezen een besluit des Konings, van den 1en September 1884, n° 16, waarbij aan den minister van Binnenlandsche Zaken wordt opgedragen de taak om zich heden, des namiddags te 3 uren, te begeven naar de Vergadering der Staten-Generaal en aldaar uit naam des Konings de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal te sluiten.

De VOORZITTER benoemt een commissie van acht leden der Eerste en der Tweede Kamer, om den heer minister van Binnenlandsche Zaken in- en uitgeleide te doen.

Kort daarna wordt de minister van Binnenlandsche Zaken, die zich op de gewone statelijke wijze naar de Vergadering der Staten-Generaal heeft begeven, de zaal binnengeleid.

De heer HEEMSKERK, minister van Binnenlandsche Zaken, plaatst zich voor den troon en houdt de volgende toespraak;

„Mijne heeren!

„Ik mag het voorrecht hebben, u uit naam van Zijne Majesteit den Koning te danken voor de behartiging van 's lands belangen in deze zitting.

„In den loop daarvan werden vele on-

derwerpen door u behandeld; mocht al niet omtrent alle de gewenschte overeenstemming zijn verkregen, er zijn gewichtige zaken tot een, zooals wij hopen, goed einde gebracht.

„Overeenkomsten met andere mogendheden tot wederzijdsche bescherming van den wijnstok en van den industrieelen eigendom en tot bevordering der veertsenj-kunst werden bekrachtigd, alsmede de tractaten met Frankrijk, die nog wachten op de goedkeuring der wetgevende macht van dit land. Wetten van organieke aard kwamen tot stand omtrent het Staatstoezicht op krankzinnigen, omtrent het vervoer van buskruit en andere ontplofbare stoffen, omtrent de politie op de visscherijen in de Noordzee, omtrent de vicarie-goederen en omtrent het vervoer van zaken, die besmetting kunnen overbrengen.

„Vijf wetten werden afgekondigd, strekkende om met het nieuwe wetboek van strafrecht in werking te treden; de overige daarvoor ommissbare voorstellen zijn bij u in behandeling. De wet omtrent het lager onderwijs, die omtrent de militie en ook andere organieke wetten werden naar de behoeftig gewijzigd. Verschillende onteigeningswetten strekken tot bevordering van nuttige werken in Nederland, en tot den aanleg van twee spoorwegen op Java werd besloten.

„'s Lands financiën vereischen in hooge mate uwe aandacht: een nieuwe geldleening werd door u goedgekeurd en op niet onvoordelige wijze gesloten; met de verbetering van enkele belastingen, die tot stand kwam, werd niet veel meer verkregen dan de rechte en aflossing van die geldleening zullen eischen.

„Een wet gaf de bevoegdheid tot vermeerdering van de rentelooze schuld in munthiljetten, een andere wapent de Regeering tegen depreciatie van onze metalen betaalmiddelen.

„Uwe werkzaamheden besloten met een gelukkig ongewoon arbeid, de voorziening in een eventueel Regentschap.

„Moge alles wat in deze zitting is vastgesteld strekken tot bevordering van de belangen des nederlandschen volks. In naam des Konings sluit ik de zitting der Staten-Generaal.

Den minister van Binnenlandsche Zaken wordt, na het uitspreken dezer sluitingsrede, door de commissie uitgeleide gedaan; waarna de Vereenigde Zitting door den Voorzitter wordt gestoten.

Het Koninklijk besluit, betreffende de opening van de zitting der Staten-Generaal, luidde aldus:

„De gewone vergadering der Staten-Generaal wordt op Maandag 15 September 1884, des namiddags te één uur, in een vereenigde zitting der beide Kamers geopend door een Commissie van Onzentwege, waartoe worden benoemd Onze ministers, hoofden van ministerieele departementen.

Onze voornoemde ministers zijn belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de beide Kamers der Staten-Generaal, aan den Raad van State, aan de departementen van Algemeen Bestuur en aan de Algemeene Rekenkamer; en hetwelk in het Staatsblad zal worden geplaatst.

Vereenigde Zitting der beide Kamers

op Maandag 15 Sept. 1884.

tot Opening van de gewone Vergadering der Staten-Generaal voor 1884-1885.

„Mijne Heeren!

„Wegens den rouw over het smartelijke verlies, dat voor weinige maanden het Koninklijke Huis trof, heeft de Koning, Ons opgedragen Uwe Vergadering van Zijnerwege te openen.

„Algemeen en onverdeeld was de deelneming van het Nederlandsche volk bij het overlijden van Zijne Koninklijke Hoogheid den Prins van Oranje.

„De betrekkingen des Konings met de buitenlandsche Mogendheden bleven zeer vriendschappelijk.

„De vloot en het leger geven reden tot tevredenheid.

„Tot nog toe bleef het Vaderland behoord voor de cholera, die in dit jaareen gedeelte van Europa teistert; de binnen het bereik der Regeering liggende voorbehoedmiddelen worden aangewend.

„Deze zomer kenmerkte zich door een gezegenden oogst, en met tevredenheid mocht de landbouwer deelnemen aan de Internationale Tentoonstelling die onlangs te Amsterdam, op uitstekende wijze ingericht plaats had.

„De algemeene toestand in Nederlandsch-Indië is niet ongunstig; het ophouden van verwoestende epidemieën en van de veeziekte op Java kan niet anders dan een heilzamen invloed hebben op de welvaart der inwoners.

„Krachtige maatregelen worden genomen om in Atjeh een staat van zaken te vestigen, die veroorlooven zal in het vervolg van de zee- en landmacht minder zware diensten te vorderen dan tot dusver met onbezweken moed en volharding door haar zijn bewezen.

„De schepelingen, die in Tenom wederrechtelijk werden gevangen gehouden, zijn in vrijheid gesteld.

„Het is te hopen dat de bijzondere omstandigheden, die thans den landbouw in Suriname en den koophandel in Curacao drukken, van voorbijgaanden aard zullen zijn.

„In het aanstaande parlementaire jaar wachten U, Mijne Heeren! belangrijke werkzaamheden.

„Eenige U bekende overeenkomsten met andere Mogendheden betreffende handel en internationaal recht, vereischen nog Uwe bekrachtiging.

„Het zal van U afhangen, door de behandeling van onderscheidene aanhangige wetontwerpen, de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafrecht mogelijk te maken.

„Een wetontwerp tot regeling van het algemeen en bijzonder bestuur van den Waterstaat zal U vermoedelijk eerlang bereiken.

„De voorstellen tot herziening van de Grondwet zijn genoeg gevorderd, om te verwachten dat zij weldra in behandeling komen.

„De toestand der geldmiddelen zal op Uwe belangstelling weder in ruime mate aanspraak maken.

„Zeker is het crediet van den Staat wel gevestigd, en het tekort in vergelijking van het vorig dienstjaar vermindert, maar de Regeering meent niet te mogen rusten in het streven om door bezuiniging binnen de grenzen der mogelijkheid eenzijdig, en door verbetering van middelen in Nederland en in Indië anderzijds, het noodige evenwicht tusschen uitgaven en inkomsten te naderen en eindelijk te bereiken.

„Intusschen roepen wij in de allereerste plaats Uwe aandacht in op de onlangs ingediende wijziging van een enkel artikel der Grondwet, die, om gelijke reden als de aangenomene wet omtrent het Regentschap, den voorrang boven andere werkzaamheden verdient.

„Mochten de Staten-Generaal kunnen goedvinden, dit onderwerp binnen kort te behandelen, dan zou de tijd voor de gewone najaarswerkzaamheden niet behoeven te ontbreken.

„Welke intusschen ook de loop Uwer gewichtige beraadslagingen zij, wij hopen dat die onder Gods zegen tot welzijn van het Vaderland zullen strekken.

„In naam des Konings verklaren wij de vergadering der Staten-Generaal te zijn geopend.

— Ten gevolge van het uitbreken der Cholera in Zuid-Italië heeft de Stoomvaart-Maatschappij *Nederland*, handelende in overleg met de Regeering, orders gegeven om alle communicatie met Napels te vermijden. Het eiland Nisida, het quarantaine station van Napels, zal worden aangedaan tot het afgeven en innemen der mails. De ontsmetting der uitgaande brieven heeft op Nisida zelf plaats. Sedert geruimen tijd reeds werden de passagiers, met het oog op de mogelijkheid van de uitbreiding der ziekte in Italië, alleen aangenomen, om te Amsterdam aan boord te gaan; vandaar dat te Napels geen enkel passagier zal worden ingescheept. Ook worden geen proviand, water of andere levensmiddelen aldaar aan boord genomen. Elke gemeenschap met de wal wordt ten strengste geweerd. De thuiskomende schepen zullen insgelijks elke gemeenschap met Napels vermijden. Geen lading voor die plaats mag op Java worden ingenomen, en in Italië wordt thans evenmin eenige lading voor Nederland gescheept.

— Blijkens een te 's Gravenhage ontvangen telegram is de 2e luitenant der artillerie *F. F. R. graaf Dumonceau*, die van het Hollandsche bij het Indische leger is gedetacheerd, te Atjeh gesneuveld.

— Den 15 September j. l. vierde de als schrijver en dichter alom bekende en gevierde *Nicolaas Beets*, hoogleeraar te Utrecht, zijn 70n ver-

jaardag. Van deze gelegenheid hebben zijne talrijke vereerders gebruik gemaakt, om den grooten en verdienstelijken man een welverdiende hulde te brengen. Van deze hulde, die inderdaad een nationale hulde mag genoemd worden, zullen wij de volgende week eenige bijzonderheden mededeelen.

— Z. M. de Koning heeft, zooals thans gebleken is, niet alleen aan het dienstdoende personeel van wijlen *Z. K. H. den Prins van Oranje*, het laatstelijk genoten traktement geheel of gedeeltelijk als pensioen toegelegd, doch tevens de jaarlijkse gratificatie en toelagen, door den Prins aan verschillende oud-hofbeambten en personen verleend, als levenslang pensioen bestendigd.

ATJEH.

Een buitengewoon nummer van de *Jarache Courant* van 2 Augustus j. l. bevat het volgende telegraphische bericht van den gouverneur van Atjeh en onderhoorigheden: „In den namiddag van 29 Juli een detachement van één officier en vijf en twintig minderen door zoogenaamde bevriende Atjehsche hoofden met hun onderhoorigheden plotseling bij Tjoh-Goe aangevallen. Wij bekwamen acht doden en acht gewonden, allen minderen, en verloren elf Beaumont-geweren met drie-honderd patronen.

„Radja van Langra heeft een inval gedaan in Modjopahib; Radja Modjopahib gevangen genomen en veel buit gemaakt. Controleur Edi met oorlogsschooner herwaarts. Vijand wil vijandelijkheden hervatten. Grootte bende, waarbij Tongkoe di Tiroe verscheen XXVI Moekins bij Tjoh-Orang, andere benae bij Gietaroom (IX Moekins.)

In het nummer van 1 Augustus van dezelfde courant komt een verordening voor, waarbij de gouverneur van Atjeh wordt bevoegd verklaard om een gedeelte der kust te sluiten, wanneer en zoolang hem zulks goed dunkt; terwijl eindelijk vrij stellig beweerd wordt, dat op Groot-Atjeh binnen kort een zestal onzer verste bentings zullen ontruimd en de afsluitingslinie verlaten zal worden.

ROME.— Bij het ernstig heerschen der Cholera in Italië en de vele klachten over de ontoereikendheid der bestuursmaatregelen, worden de offervaardigheid en toewijding van de katholieke priesters weder meer rechtstreeks dan anders gevoeld en daarom ook beter gewaardeerd. Zelfs radicale organen van Rome, zooals de *Capitan Fracassa*, aarzelen niet, dit openlijk te erkennen. Genoemd blad doet het in bewoordingen, die wel dienen gereleveerd te worden: — „Ziet”, zegt hij, „tegenover onze bestuurders, die zich niet weten te doen gehoorzamen, verrijst in deze dagen van beproeving de grootsche, streng-ernstige, ontzagwekkende figuur van den priester. Ziet, hoe hij moedig het uiterste gevaar trotseert en zijn leven op het spel zet. Wat maakt het leven voor hen, die werken voor de toekomst en die daarvoor een waarborg van 19 eeuwen achter zich hebben! Tegenover de slapheid en den angst der Regeering stellen zij de *dauw, de welgedisciplineerde, verstandige en onvermoeide dauw*. Zij kunnen geen kordons opstellen of quarantaines voorschrijven, omdat zij er de bevoegdheid niet toe hebben; maar zij snellen naar het ziekbed der lijdens, om dezen te troosten en bij te staan, en om aan de stervenden den Hemel te wijzen.

De aartsbisschop van Napels zelf heeft het levend voorbeeld van die werken gegeven. Ik schrijf aan dien bewonderenswaardigen priester geen andere bedoelingen toe dan die der naastenliefde; maar het is een feit dat in de tegenwoordige omstandigheden zijn priesterlijke figuur buiten alle mate grooter en grooter wordt, in verhouding tot hen, die van hun post deserteeren en zelven niet weten wat zij willen. De priester herneemt zijn voormalige heerschappij, niet door wetten of decreten, maar hij bezet bedaard de plaats, welke het werkelooze gouvernement openlaat.”

